

O analiză repertorială a simptomelor de grad înalt la principalele Solanaceae*

Dr. Gheorghe Jurj

* *Revista Română de Homeopatie*, vol.4, 1999, 33-41

DEFINIȚIE

Conceptul de analiza repertorială desemnează operația de căutare și comparare în repertoriu a simptomelor unuia sau mai multor remedii (în cazul de față a unei întregi familii botanice) ținând seama de criteriile de cercetare postulate a priori care să releve tema de cercetare propusă.

Analiza repertorială este un fel de citire inversă a Materiei Medice. Simptomele sunt luate în considerare după gradul lor, ceea ce reflectă pregnanța cu care apar în calculul repertorial, fapt de mare importanță practică, pentru că implică probabilitatea de a determina alegerea corectă a remedului într-un caz concret.

Analiza repertorială arată ce ne poate oferi repertoriul la un remediu anume:

- Cu cât un remediu sau un grupaj de remedii au un grad mai mare la un anumit simptom în repertoriu, cu atât ele sunt definite mai bine de acel simptom.
- Cu cât rubricile examinate sunt mai mici - cu mai puține remedii - cu atât importanța lor (teoretică, cel puțin) crește conform principiului particularității.
- Cu cât un remediu prezintă mai multe simptome determinate de aceleași condiții (în cazul analizei de față, Dulcamara - determinată cu grad înalt de frig și umezeală) cu atât gradul de fiabilitate al acelor simptome crește.

CONSIDERAȚII PRELIMINARE

Analiza repertorială este un act de reconstituire a Materiei medicale dinspre instrumentul de lucru spre fundamentele disciplinei.

În Materiile medicale homeopatice simptomele sunt înșirate după criteriile apariției lor în patogenezii. Aceste simptome sunt trecute apoi în repertorii, remediile fiind ierarhizate în grade ce arată importanța lor relativă, respectiv frecvența apariției în patogenezii. Atribuirea de grade, deși aparent factice, este reflectarea încrederii în virtuțile terapeutice ale remedului în cazul simptomului respectiv, conform unor autorități în domeniu (Kent, Boercke, Hering etc...) ce se bazează, în ultimă instanță, nu numai pe datele patogeneziilor pure cât și pe cele rezultate din clinica remedului. Dacă experimentarea unui remediu relevă constant apariția acelorași simptome, acestea apar cu grad mare în repertoriu și, din punct de vedere homeopatic, ele sunt de încredere.

Pe de altă parte, cu cât un remediu este considerat „mare” în Materiile medicale (bogate în simptomatologie experimentală), cu atât simptomele sale „urcă” în grad în repertorii. Această tendință, deși nu foarte corectă, se reflectă în repertoriu: la marile remedii găsim multe simptome de grad înalt, la micile remedii găsim multe simptome de grad mic și puține de grad înalt. Cu cât un remediu este mai puțin studiat cu atât mai multe simptome de grad mic.

O altă tendință („nedemocratică”...) din partea marilor remedii este aceea de a îngloba simptome ale remediilor considerate mici (vezi în cazul de față *Solanum-nigrum* față de mariile remedii ale clasei). Din păcate, micile remedii, nu răzesc în repertorii decât în grade mici. De unde o frustrare de realitate din partea acestora din urmă. După părerea mea, greu recuperabilă, pentru că în fața unei simptomatologii oarecare, conform actualului algoritm de alcătuire a repertoriilor, remediile mici având grade mici au șanse scăzute „întotdeauna un mare remediu va înghiți remediu mic”.

Analiza repertorială, pe de altă parte, este un mijloc de evaluare a cunoștințelor. Studiind Materiile Medicale avem doar simptomele remediilor, nu și importanța lor. Analiza repertorială relevă importanța relativă a simptomelor. Cele pe care ne putem fundamenta prescrierile.

Fără a cunoaște valorizarea simptomelor într-un repertoriu, Materia Medica seamănă cu o carte de telefon, sursă mai mult de confuzii decât de certitudini. Pentru o fundamentare a practicii homeopatiei, repertoriul trebuie descifrat nu doar în litera lui ci mai ales în spiritul său.

Acest mod de abordare a rebours poate isca destule discuții. Din punct de vedere tehnic el necesită un repertoriu informatizat, cu sistem de selecție și căutare ce economisește foarte mult timp și permite sinteze după voința utilizatorului. Din punct de vedere teoretic, de-abia după ce micile probleme tehnice au fost rezolvate, începe reala discuție asupra fundamentelor.

SOLANACEE MAJORE - SIMPTOME DEFINITORII

La sfârșitul ciclului de articole despre solanacee am crezut utilă o analiză a principalelor simptome ce apar cu grad mare — 3 și 4 — în repertoriu, deci a acelor simptome ce sunt cel mai de încredere pentru această clasă. Scopurile presupuse ale acestei cercetări sunt trei

1. Să releve temele majore ale simptomatologiei homeopatiei — cu alte cuvinte spiritul familiei — care să ne îndrume în identificarea remediului printr-o prealabilă aproximare a clasei din care acesta ar face parte. Acest demers mi se pare de mare importanță, pe de o parte pentru că reduce mult spectrul diagnosticului diferențial, pe de altă parte pentru că crează un pattern operațional în mintea homeopatului.

2. Să arate diferențele specifice — relevate prin simptome proprii de grad înalt — ale remediilor din cadrul aceleiași familii astfel ușurând înțelegerea unui remediu în raport cu apropiatii lui botanici.

3. Să particularizeze micile remedii ale familiei și indicațiile lor terapeutice .

Dintru început mi se pare necesar să precizez că grupa celor trei „mari” solanacee — Belladonna, Hyoscyamus, Stramonium — este definitorie pentru familia la care ne referim. Cele trei împreună definesc o grupare de simptome care ilustrează spiritul clasei, în fața căror simptomele celorlalte remedii sunt mici „dizidente” ce le particularizează. Situația cea mai particulară este aceea a Dulcamarei — ce are multe simptome proprii de grad înalt dar venite parcă din altă conjunctură. La fel Capsicum și Tabacum, au multe simptome particulare de grad înalt, mai mult legate de manifestări fizice dar a căror bruschețe evocă aceeași familie.

SIMPTOMELE COMUNE DE GRAD ÎNALT PENTRU BELLADONA, HYOSCIAMUS ȘI STRAMONIUM

În primul rând faptul că din cele 38 de simptome comune de grad înalt, primele 22 (o treime) sunt simptome mintale (MIND). Notă: ²În text simptomele de grad 3 și 4 sunt trecute cu litere groase.

Dintre acestea primele patru se referă la capitolul DELIRIUM .

Delir (în general) maniacal, cu furie, violent.

Pe aceeași linie de simptome vom descoperi trei simptome comune de gr.3 la RAGE (furie) și la VIOLENT - vehement (violență) precum și combinația lor MIND - RAGE, fury - violent.

Solanaceele sunt dintre cele mai violente remedii, mai ales în context delirant.

La această violență funciară am adăugat în propriul repertoriu VIOLENȚĂ - ALCOOL - după, în care cele trei figurează cu gradul 3, alături de Veratrum, Meddorrhinum și Tarentula (cu grad 2). Această rubrică mi se pare de mare importanță. De multe, ori pe un fond general de cumsecădenie, intoxicația alcoolică poate genera violențe nebănuite, mergând până la paroxisme ucigăse. Acestea dezvăluie uneori o adevărată dereglare în sfera psihopatologiei, în care clasa Solanaceelor este implicată în primul rând.

Delictul criminal din gelozie - HYOSCIAMUS, în primul rând, dar și Lachesis. Belladonna ori Stramonium.

Delict criminal din sadism - STRAMONIUM, în primul rând dar și Veratrum, Meddorrhinum.

Un altul din simptomele marcante ale clasei este FANCIES - exaltations of, (exaltare a fantasmelor,

imaginațiilor ori iluziilor). Indiferent de conținutul fantasmelor și iluziilor individuale, toate cele trei Solanacee majore prezintă ca simptom de grad înalt o producție psihică secundară DELUSION (=imagination), fie de aspectul unei manii (MANIA) sau a unor simptome mentale extrem de pregnante (MENTAL SIMPTOMS) ce pot merge până la nebunie (INSANITY - madness) sau prostrație (PROSTRATION of mind = mental exhaustion, brain fag) sau stupefacție (STUPEFACTION = as if intoxicated).

Pe de altă parte toate cele trei solanacee majore au drept simptom comun de grad înalt imbecilitatea (IMBECILITY). Dacă aceasta se asociază cu perioade maniacale, delir violent, convulsii sau simptome particulare intoxicației atropinice (pupile dilatate, față roșie, tremurături) se poate delimita cu mare precizie apartenența la clasă dar este nevoie de un simptom de finețe care să aparțină doar remedului celui mai indicat. Un alt simptom marcant al clasei este neliniștea, agitația psihică sau psihomotorie RESTLESSNESS, ce poate lua aspectul dorinței de a sări brusc din pat (JUMPING -bed, out of) de luat în seamă mai ales în perioadele delirante.

De remarcat că în timpul patologiei ce justifică solanacee majore vorbirea poate fi ininteligibilă sau poate „bate câmpii” (SPEECH - unintelligible și SPEECH - wandering).

În privința simptomelor fizice, două sunt comune și perfect inteligibile, având în vedere toxicologia comună solanaceelor, midriaza (EYE - PUPILS - dilated) cu aspectul de ochi strălucitori (EYE - STARING) pe de o parte și colorația roșietică a feței (FACE- DISCOLORATION -red).

Tot simptome fizice, ținând de această dată de sistemul cardiovascular caracterizat de eretism cardiac și vascular sunt cele patru trecute în repertoriu la capitolul generalități, subcapitolul puls (GENERALITIES - PULSE): Puls anormal (-abnormal), puls plin (-full), puls dur (- hard), și puls mare (-large).

Intoxicația cu solanacee pretează la apariția unor simptome convulsive, regăsite în 7 simptome comune de grad 3 la capitolul GENERALITIES - CONVULSION (5 simptome: convulsii clonice, convulsii epileptiforme și absențe, convulsii puerperale, mișcări convulsive) și la capitolul tremurături (EXTREMITIES - TWITCHING) precum și forma extrem toxică de OPHISTOTONUS.

SIMPTOME DE GRADUL 4 LA SOLANACEELE MAJORE

Pentru că numărul de simptome de gradul 3 al solanaceelor principale este imens (de ex. doar la Beladonna 447 de simptome) și a fost discutat anterior, în articolele de Materia Medica al revistei din acest an, ne rezumăm a lua în considerație doar simptomele de gradul 4 — considerate a avea gradul cel mai mare de fiabilitate, realmente tipice. Din punct de vedere al practicii repertoriale, simptomele de gradul 4 sunt de cele mai multe ori decisive în alegerea remedului, având puterea de a depăși în importanță chiar mai multe simptome de gradul 3. Uneori, în câteva cuvinte ele indică „geniul” remedului și regăsirea lor este întotdeauna un îndemn serios de a lua remediu respectiv în seamă.

Astfel, la BELLADONNA găsim 6 simptome de gradul 4, toate la capitolul MIND,

MIND - ANGER - face - red face; with red = Furie cu fața roșie (rubrică cu 10 remedii)*

MIND - BITING - children, in = Copiii care mușcă (remediu unic în rubrică, dar rubrica probabil incompletă)

MIND - ESCAPE, attempts to = Tentativa de a evada

MIND - FEAR - dogs, of = Frică de câini (22)

MIND - FIRE - set things on fire; wants to = Vrea să pună lucrurile în foc (8)

MIND - SENSITIVE - light, to = Sensibil la lumină

Dintre celelalte simptome de grad 3, foarte multe simptome fizice ce demonstrează imensa importanță a remedului în patologia generală.

Pentru STRAMONIUM, există 9 simptome de gradul 4, de asemeni doar în capitolul MIND:

MIND - ANXIETY - dark, in = Anxietate în întuneric

MIND - CLINGING - child - awakens terrified, knows no one, screams, clings to those near = Copilul se trezește înspăimântat, strigă, se agață de cei care sunt aproape (2)

MIND - DELUSIONS (=imagination) = Iluzii, imaginații (191) (pentru o rubrică atât de generală, probabil că acest grad este totuși prea mare, chiar dacă bogăția iluziilor la remediu este prodigioasă)

MIND - DESTRUCTIVENESS = Tendință distructivă

MIND - FEAR - alone, of being - night = Frică să fie singur noaptea (6)

MIND - FEAR - dark, of = Frică de întuneric (40)

MIND - FEAR - tunnels, of = Frică de tunele (4)

MIND - RELIGIOUS - affections = Afecțiuni religioase, cu teme religioase (63)

MIND - TEARING - things in general = Trage de lucruri în general (și cu sensul de a sfâșia) (21)

Este evidentă pregnanța extraordinară a fricii de întuneric, a anxietății la întuneric sub diferite forme (invers ca la Belladonna — acest remediu caută liniștea, întunericul și are fotofobie!) iar pe de altă parte tendințele distructive extrem de marcate ale Stramoniumului. Acestea două, asociate uneori în paroxisme dau două puncte stabile și definitorii ale remediumului.

La HYOSCYAMUS, există 6 simptome de gradul 4, toate numai la capitolul MIND

MIND - GESTURES, makes-hands; involuntary motions of the - grasping (- rechings at something, at flocks) = Face gesturi involuntare cu mâinile, ca și cum ar prinde ceva, scame (41)

MIND - JEALOUSY = Gelozie (34)

MIND - NAKED, wants to be = Vrea să fie gol (13)

MIND - QUARRELSOME = Certăreț (136)

MIND - SHAMELESS = Nerușinat, fără rușine

MIND - STRIKING - desire - strike, to = Dorință de a strivi, de a sparge (15)

În raport cu celelalte solanacee, se observă tema geloziei și obscenitatea ce sunt tipice remediumului, dar în plus un anume manierism (îndepărtarea scamelor) și o violență regăsită pe deplin în simptomele de grad mai mic.

Pentru DULCAMARA există un singur simptom de gradul 4

GENERALS - WEATHER - chance of weather -agg. = Schimbările de vreme agravează (95) dar care, după cum vom vedea, reappare ca determinant în foarte multe alte simptome.

Pentru CAPSICUM, de asemenea un singur simptom de gr.4

MIND - HOMESICKNESS = Dor de casă (1)

Celelalte solanacee nu au simptome de grad 4.

DIFERENȚE SPECIFICE ALE SOLANACEELOR REFLECTATE ÎN SIMPTOMELE DE GRAD MARE DIN REPERTORIU

Dacă considerăm simptomele enunțate mai sus, comune celor trei solanacee majore, drept definitorii pentru clasa în studiu, putem decela particularitățile impotante ale fiecăruia dintre ele, făcând

- analiza simptomelor de grad înalt proprii unui remediu cu excepția celor comune — pentru a reliefa spiritul particular al remediumului în raport cu clasa de care aparține, iar pe de altă parte
- analiza simptomelor comune ale unui remediu cu cele definitorii ale clasei — pentru a vedea modul în care spiritul general familiei se păstrează la toți membrii familiei.

Pentru că solanacee majore de prim ordin, anume BELLADONA, STRAMONIUM și HYOSCIAMUS, au fost deja discutate, analizăm în continuare cele trei solanacee ce au o extensie mare (inclusiv numeroase

simptome de grad înalt) în repertoriu: DULCAMARA, CAPSICUM și TABACUM.

Pentru DULCAMARA sunt trecute în repertoriu 149 de simptome de grad 3.

Analiza repertorială a remediei relevă o foarte mare frecvență a determinantilor COLD, WET și WEATER = VREME, FRIG (RECE), UMEZEALĂ.

Astfel există 117 simptome ce sunt determinate de frig și 60 de simptome determinate de umezeală, multe dintre ele comune, iar altele parte din rubrici mici. Le cităm doar pe cele de grad înalt — 3.

HEAD - PAIN - cold - air - from = Cefalee după aer rece

HEAD - PAIN - cold - becoming, from = Cefalee când se răcește

HEAD - PAIN - weather - cold = Cefalee când vremea este rece

HEAD - PAIN - damp, cold = Cefalee la umezeală și frig

HEAD - PAIN - occiput - weather, wet = Cefalee occipitală la vreme umedă

EYE - INFLAMATION - catarrhal from cold = Inflamație catarală a ochilor după frig

EYE - INFLAMATION - weather - cold - wet = Inflamație a ochilor la vreme rece, umedă.

ABDOMEN - PAIN - cold - taking - from = Durere abdominală după frig

RECTUM - DIARRHEA - cold taking, after, =Diaree după o răceală, după expunere la frig

RECTUM - DIARRHEA - damp ground; after standing on = Diaree după ce a șezut pe pământ umed (3!)

RECTUM - DIARRHEA - food - cold, agg = Diaree agravată de mâncare rece

RECTUM - DIARRHEA - weather - cold - from = Diaree provocată de vremea rece (8)

RECTUM - DIARRHEA - weather - cold - wet = Diaree provocată de vreme rece și umedă (7)

BLADDER - INFLAMMATION - cold, from takink = Inflamare a vezicii urinare după o răceală

RESPIRATION - ASTHMATIC - cold weather; wet = Respirație astmatică pe vreme rece și umedă (3)

COUGH -AIR - wet cold = Tuse la aer rece și umed

BACK - PAIN - weather - change of - cold weather, to = Dureri de spate la schimbarea vremii spre vreme rece

BACK - PAIN - weather - wet = Dureri de spate la vreme umedă

BACK - PAIN - lumbar region - cold taking = Dureri lombare după frig (3)

BACK - PAIN - LUMBAR REGION - weather wet = Dureri lombare la vreme umedă (5)

EXTREMITIES - PAIN - joints - cold - exposure to = Dureri articulare după expunere la frig (9)

EXTREMITIES - PAIN - joints - weather cold = Dureri articulare la vreme rece (4)

EXTREMITIES - PAIN - shoulder - weather, wet = Dureri de umăr la vreme umedă (4)

GENERALS - COLD - becoming cold - after, agg= Agravare generală după ce devine frig

GENERALS - COLD - take cold - tendency to = Tendință de a răci

GENERALS - FOOD and DRINKS - cold food - agg. = Agravare la mâncare rece

GENERALS - SEASONS - winter - in, agg = Agravare generală iarna

GENERALS - WEATHER - change of weather- warm to cold = Agravare la schimbarea vremii de la frig la cald

GENERALS - WEATHER - wet weather - agg = Agravare la vreme umedă

GENERALS - WEATHER - cold weather - wet - agg = Agravare la vreme rece și umedă

GENERALS - WET - getting - rooms - in wet = Apariție după expunere la umezeală în camere umede

Interesant la acest remediu — comparativ cu celelalte din familie — este marea sărăcie de simptome mentale, doar 2 de gradul 3

MIND - LOQUACITY = Locvacitate

MIND - HURRY, haste = Grăbit, repezit.

În schimb apare o plethoră de simptome cutanate — 17 simptome de gradul 3, erupții, pe cap (3 simptome) pe față (6 simptome) sau generale (12 simptome). Acestea sunt caracterizate cel mai adesea prin cruste, scuame (crusty, scaby — de 8 ori în simptome de gr.3) eczema (3) erupții umede (3) herpes (4) urticarie (4) și vezicule (2).

De asemeni rubrici 7 rubrici de negi (WARTS) —pe față, pe extremități, pe mâini de tip mari, moi, plat.

Un singur simptom comun de gradul 3 cu grupajul solanaceelor majore — GENERALS - PARALYSIS - internally. O extindere a cercetării, în care am luat în considerare simptomele de toate gradele la Dulcamara, arată 25 de simptome comune cu cele de grad înalt ale solanaceelor majore. Analiza lor arată că 10 simptome mentale (delir, imbecilitate, manie, violență, furie etc) răzlesc și la Dulcamara dar cu grad diminuat, și 9 simptome generale legate de sindromul convulsiv (CONVULSION) și de eretismul vascular ce se reflectă prin pulsul mare, dur, plin. Această analiză extinsă permite să urmărim filiațiunea solanaceelor și în același timp arată particularitățile dulcamarei (vezi tabelul 2).

La TABACUM, există 36 de simptome în care remediul figurează cu gradul 3 dar niciunul mental!

Dintre acestea, 3 se referă la vertij VERTIGO — la ridicare și ameliorat la aer, alte 3 se referă la aspectul feței — palidă, trasă, hipocratică și simptom cardiac — PALPITATION.

5 sunt simptome generale — leșin cu vomă (FAINTNESS), agravarea la foame (FASTING), agravarea la transport, tendința la secreții sporite și dorința de tutun

restul de 21 de simptome sunt digestive și figurează STOMACH din care 5 se referă la greață (NAUSEA) alte 7 la vomă (VOMITING).

Nici un simptom comun de grad 3 cu cele 38 de simptome ale solanaceelor majore.

O analiză extinsă în care am luat în considerare toate simptomele de la Tabacum arată 18 simptome comune, din care 7 de grad 2 (delir furios, furie, neliniște, roșeață a feței, opisthotonus, și puls mare și plin). Dacă la această analiză se adaugă și Dulcamara rămân doar 14 simptome comune (vezi Tabelul 3).

CAPSICUM este mult mai bogat în simptome de grad înalt decât Tabacum și aproape de extinderea de la Dulcamara, având 131 de simptome de grad 3 și 1 de grad 4. Simptomele sunt răspândite pe aproape toate capitolele dar câteva trăsături generale apar constant.

În primul rând, o caracteristică definitorie mi se pare a determinarea BURNING — arzător ce însoțește un număr mare de simptome de grad înalt dar și simptome cărui i se atribuie un grad mai mic. Cităm doar pe cele de gradul 3:

THROAT - INFLAMATION - burning, pressing, dark = Inflamație arzătoare a gâtului, cu presiune, întunecat

THROAT - PAIN - burning = Durere arzătoare în gât

ABDOMEN - PAIN - burning = Durere abdominală arzătoare

RECTUM - PAIN - burning = Durere rectală arzătoare

RECTUM - PAIN - burning - diarrhea - during = Durere rectală arzătoare în timpul diareei

RECTUM - PAIN - burning - dysentery, in = Durere rectală arzătoare în timpul disenteriei

BLADDER - PAIN - burning = Durere vezicală arzătoare

Pentru segmentele terminale ale tractului digestiv și urinar aceste dureri pot fi însoțite de tenesme

RECTUM - PAIN - tenesmus = Durere rectală și tenesme

RECTUM - PAIN - tenesmus - bladder, and = Durere rectală cu tenesme și tenesme vezicale

RECTUM - PAIN - tenesmus - dysentery during = Durere rectală și tenesme în timpul disenteriei

BLADDER - TENESMUS - stool - during = Tenesme vezical în timpul scaunului.

Celelalte simptome au fost studiate în Materia medicală.

În ceea ce privește analiza comparativă cu grupajul major al solanaceelor mari aceasta relevă un număr destul de redus de simptome, doar 11, vezi tab.4.

În schimb o analiză comparativă a tuturor simptomelor pentru Capsicum și Dulcamara aduce o adevărată surpriză: cele două au 607 simptome comune, în grade diferite iar dacă se elimină simptomele de gradul 1 încă rămân 130 de simptome comune de grad 2 și 3!

SOLANUM - NIGRUM este unul din remediile mici ale clasei. De aceea am luat în considerare simptomele de toate gradele pentru a le compara cu grupajul definitiv. Au rezultat 15 simptome comune ce reflectă fără îndoială, odată în plus, spiritul familiei, vezi tab 5.

Analiza comparativă cu Dulcamara demonstrează 127 de simptome comune dintre care unul de gradul 3 în ambele (singurul pentru Solanum-nigrum):

SKIN - ERUPTIONS - discharging - moist = Erupții ale pielii cu secreție umedă.

Din cele 15 simptome de gradul 2 ale remediului (vezi și tab.6) — grad mare pentru acest remediu — 14 sunt comune cu Belladonna, 12 comune cu Hyosciamus, și 11 comune cu Stramonium ceea ce demonstrează cu destulă claritate suprapunerea de care aminteam anterior și consecința acesteia, faptul că la o repertoriizare curentă remediul va fi „înghițit” de unul major al aceleași clase, ce are, la aceleași simptome, grad mai înalt.

ÎN LOC DE CONCLUZII

Analiza repertorială este un domeniu fascinant, ce permite accesul în intimitățile demersului homeopatic.

Sunt posibile foarte multe combinații de analizare a simptomelor și remediilor, după temele propuse spre cercetare, teme ce au drept scop implicit o mai bună cunoaștere a domeniului studiat.

Studiul comparativ al familiei Solanaceelor - în care acest articol este mai mult un început decât un studiu definitiv și exhaustiv - relevă o seamă de simptome de cea mai mare încredere care reflectă spiritul familiei, a cărui cunoaștere ușurează orientarea terapeutică.

BIBLIOGRAFIE

*** SYNTHESIS REPERTORY 6.0 (cu adăugiri personale) - Radar software, Archibel Ltd. 1997